

Η αποκάλυψη - σοκ του Καρεμπέ για τον προπάππου του που τον είχαν βάλει σε ζωολογικό κήπο

Συνεχίζει να σοκάρει η αποκάλυψη του Κριστιάν Καρεμπέ, για τον προπάππου του, ο οποίος τη δεκαετία του 1930 ήταν φυλακισμένος σε ζωολογικό κήπο στη Γερμανία και είχε εκτεθεί ως «ένας από τους τελευταίους κανίβαλους των Νοτίων Θαλασσών»

Ελάχιστοι γνώριζαν, έως πριν από μερικές ημέρες, γιατί ο Κριστιάν Καρεμπέ παρέμενε σιωπηλός στην ανάκρουση του εθνικού ύμνου της Γαλλίας πριν από την έναρξη των αναμετρήσεων στο Παγκόσμιο Κύπελλο του 1998. Τότε, ο νυν αθλητικός διευθυντής του Ολυμπιακού αγωνιζόταν με την εθνική ομάδα της Γαλλίας, η οποία θα αναδεικνυόταν σε πρωταθλήτρια κόσμου. Όμως η πεισματική τήρηση σιγής εκ μέρους του Καρεμπέ ήταν μια μορφή διαμαρτυρίας για τον τρόπο που η Γαλλία είχε συμπεριφερθεί στον προπάππου του, τον Γουίλι Καρεμπέ. Τον οποίον είχε στείλει σε ζωολογικό κήπο του Αμβούργου, σαν ζωντανό έκθεμα της εξωτικής φυλής Κανάκ ή, όπως έλεγαν τη δεκαετία του 1930, «έναν από τους τελευταίους κανίβαλους των Νοτίων Θαλασσών».

Σήμερα μοιάζει απίστευτο, αδιανόητο, όμως έως και μόλις πριν από 90 χρόνια στη Γερμανία αλλά όχι μόνο, τα λεγόμενα Völkerschau, κατά λέξη «Εκθεση Ανθρώπων». Επρόκειτο για επιδείξεις ατόμων από διάφορες σχετικά άγνωστες -και προφανώς αξιοπερίεργες- φυλές, από διάφορα μέρη του κόσμου. Ζωολογικοί κήποι στη Γερμανία, τη Γαλλία, τις ΗΠΑ προσέφεραν στο κοινό, εν είδει ατραξιόν, τη μοναδική ευκαιρία να δουν από κοντά αλλόκοτους ανθρωπότυπους. Τα «εκθέματα» παρουσιάζονταν με τις τοπικές ενδυμασίες τους, με τα σώματά τους ημίγυμνα ή και εντελώς γυμνά, αναλόγως του πόσο «πρωτόγονοι», «άγριοι» κ.ο.κ. ήταν σαν υποτιθέμενοι κανίβαλοι.

Ο προπάππος του Καρεμπέ είχε την τραυματική εμπειρία να γίνει άθελά του νούμερο σε αυτό το ανθρώπινο τσίρκο, αρχικά στο Jardin d' Acclimatation στο Παρίσι και εν συνεχεία στο Hagenbeck Tierpark του Αμβούργου. Ο Κριστιάν μίλησε γι' αυτή την άγνωστη, αλλά βαθιά τραυματική για την οικογένειά του υπόθεση σε εκπομπή δημοσιογραφικής έρευνας του γερμανικού τηλεοπτικού δικτύου NRD. Ρεπόρτερ του οποίου πήγαν στην Αθήνα, ειδικά για να πάρουν συνέντευξη από τον 50χρονο σήμερα πρώην διεθνή ποδοσφαιριστή.

Οι Καρεμπέ κατάγονται από τη Νέα Καληδονία, όπου άλλωστε έχει γεννηθεί και ο ίδιος ο Κριστιάν. Πρόκειται για ένα νησί του Ειρηνικού Ωκεανού, ανάμεσα στην Αυστραλία και τα Φίτζι, το οποίο ο Ναπολέον προσάρτησε στη Γαλλική Αυτοκρατορία περί το μέσον του 19ου αιώνα. Παραμένει έως σήμερα υπερπόντιο έδαφος της Γαλλίας, παρόλο που οι γηγενείς

Ο προπάππος του Καρεμπέ είχε την τραυματική εμπειρία να γίνει άθελά του νούμερο σε αυτό το ανθρώπινο τσίρκο, αρχικά στο Jardin d' Acclimatation στο Παρίσι και εν συνεχεία στο Hagenbeck Tierpark του Αμβούργου.

έχουν εκφράσει επανειλημμένως -ενίοτε και με ένοπλες εξεγέρσεις- τη θέλησή τους να ανεξαρτητοποιηθούν.

Το 1931, μια αντιπροσωπεία περίπου 100 Καληδονίων, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονταν γυναίκες και παιδιά, προσκλήθηκε στο Παρίσι. Εκείνη την εποχή διοργανώνονταν τακτικά «αποικιακές εκθέσεις» ανά την Ευρώπη, καθώς τα ήθη της περιόδου ανέχονταν χωρίς αναστολές το διαχωρισμό ανάμεσα στην «πολιτισμένη» Δύση και τους λίγο-πολύ «απολίτιστους». Ο εξωτισμός ήταν ισχυρός πόλος έλξης για το φιλοπερίεργο κοινό, το οποίο συνέρρεε σε διεθνείς εκθέσεις και ζωολογικούς κήπους. Το ότι τα εκθέματα ήταν αληθινοί άνθρωποι δεν ενοχλούσε κανέναν. Τουναντίον.

Οι «Εκθέσεις Ανθρώπων» ήταν διαδεδομένες και δημοφιλείς σε αμφότερες τις όχθες του Ατλαντικού, από τους ναπολεόντειους χρόνους έως και τα χρόνια πριν από τον Παγκόσμιο Πόλεμο. Οι άνθρωποι σε κλουβιά, οι αναπαραστάσεις των συνηθειών και της καθημερινότητάς τους κ.λπ, θεωρούνταν πρώτης τάξεως ψυχαγωγία -αλλά και διδακτική εμπειρία, καθώς μικροί και μεγάλοι είχαν τη δυνατότητα να πραγματοποιήσουν εθνολογικές και ανθρωπολογικές παρατηρήσεις με μια απλή επίσκεψη σε έναν ζωολογικό κήπο. Ανάμεσα στους ελέφαντες, τα λιοντάρια και τους μακάκους, πχ οι μαθητές σε μια σχολική επίσκεψη μπορούσαν να δουν από κοντά Πυγμαίους ή εκπροσώπους φυλών του Αμαζονίου και να έχουν

κάποιου είδους αλληλεπίδραση μαζί τους, ακριβώς όπως με τα υπόλοιπα θηρία του ζωολογικού κήπου.

Ο Γουίλι Καρεμπέ και οι συμπατριώτες του έφυγαν από την Νέα Καληδονία για το μακρύ ταξίδι ως το Παρίσι, γνωρίζοντας ότι προορισμός τους ήταν μια τέτοιου είδους, αφάνταστα προσβλητική για τον πολιτισμό τους, αποικιακή έκθεση. Οι ίδιοι όμως θεώρησαν την ευκαιρία κατάλληλη για να θέσουν τα αιτήματά τους, εκ μέρους της φυλής Κανάκ, απευθείας στους Γάλλους κρατικούς αξιωματούχους. Ωστόσο, άμα τη αφίξει τους στη γαλλική πρωτεύουσα, οι Καληδόνιοι οδηγήθηκαν στο ζωολογικό κήπο Jardin d' Acclimatation. Παρά τις έντονες διαμαρτυρίες τους, αναγκάστηκαν να παίξουν το ρόλο του «κανίβαλου» κραδαινόντας δόρατα και χορεύοντας προς τέρψιν των επισκεπτών.

Λίγες ημέρες αργότερα, οι Κανάκ στάλθηκαν στο Αμβούργο, στον φημισμένο ζωολογικό κήπο που είχε ιδρύσει ο Καρλ Χάγκενμπεκ, μεγαλέμπορος και εισαγωγέας άγριων ζώων στη Γερμανία. Όπως λέει ο Κριστιάν Καρεμπέ «στο Χάγκενμπεκ ο προπάππος μου και οι υπόλοιποι Κανάκ αντιμετωπίστηκαν σαν σκλάβοι». Εν τέλει εξέφρασαν εγγράφως την ενόχλησή τους στον υπουργό Αποικιών της Γαλλίας, ο οποίος φρόντισε να αποδεσμευτούν από τα «καθήκοντά τους» στον γερμανικό ζωολογικό κήπο και να επιστρέψουν στην Καληδονία.

Σήμερα, η διοίκηση του Χάγκενμπεκ δηλώνει ότι βρίσκεται σε μια διαδικασία εσωτερικής διερεύνησης της ιστορίας και γι' αυτό δεν είναι ακόμη σε θέση να δώσει ολοκληρωμένες και πειστικές απαντήσεις για το τι ακριβώς συνέβαινε στη διάρκεια των Völkerschau. Παρόλ' αυτά, τονίζεται ότι οι άνθρωποι που εξετίθεντο δεν ήταν επ' ουδενί σκλάβοι. Αντιθέτως, αντιμετωπιζόνταν σαν ηθοποιοί, οι οποίοι υπέγραφαν συμβόλαια και βεβαίως αμείβονταν για τις «παραστάσεις» που έδιναν, επιδεικνύοντας το πώς ζουν στον τόπο τους και με τρόπο τόσο διαφορετικό από τον δυτικό.

Ο Κριστιάν Καρεμπέ δεν κρύβει ότι εξακολουθεί να νιώθει προσβεβλημένος από ό,τι συνέβη στον πρόγονό του και ζητά πλήρη διαλεύκανση της υπόθεσης των Völkerschau. Ο άλλοτε θρύλος των ποδοσφαιρικών γηπέδων πιστεύει ότι «μόνο όταν αποκαλυφθεί η αλήθεια και ειπωθεί ολόκληρη η ιστορία θα μπορέσουμε να βρούμε γαλήνη μέσα μας». Εννοώντας, προφανώς και την αποκατάσταση της τιμής των προγόνων του.